Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 173 (923) ♦ Вівторок, 13 вересня 1994 року ♦ Ціна договірна

КРИМ: БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ ЧИ ЗА ДОБРОБУТ ЛЮДЕЙ?

11 вересня о 7 год.15 хв. ранку за київським часом було перервано передачу кримського радіо кримськотатарською мовою. Слово взяв президент РК Юрій Мєшков. Він оголосив низку указів президента РК, датованих, як виявилося, 9 вересня. Одним із указів Ю.Мєшков зупинив на території РК діяльність ВР Криму та місцевих Рад народних депутатів, анулював мандати депутатів ВР Криму і депутатів Рад усіх рівнів. Четвертий пункт одного з указів гласив: «Прокуратурі разом зі службою безпеки і МВС Криму перевірити факти зрощення частини депутатського корпусу з криміногенними структурами».

В указі «Про референдум з проекту Конституції Республіки Крим» йдеться про створення Конституційної ради при президенті РК для підготовки проекту нової Конституції. Головою Конституційної ради призначено міністра юстиції РК Любов Єлісеєву-Бору. Не пізніше 9 грудня проект нової Конституції має бути представлений президентові РК. Сам референдум з проекту нової Конституції, згідно з указом, необхідно провести не пізніше 9 квітня 1995 року.

В одному з указів зазначено, що не пізніше, ніж через три місяці після проведення референдуму й проекту Конституції РК повинні бути проведені вибори до Законодавчих зборів і до органів місцевого самоуправління РК. На період до проведення виборів «Конституція РК діє в повному обсязі в частині, яка не суперечить указам президента РК».

Після цього неподалік будинку ВР Криму зібралося і зареєструвалося 37 депутатів (разом їх у ВР Криму 98). У будинок ВР депутатів не пропустили.

У розмові з журналістами під відкритим небом Голова ВР Криму Сергій Цеков сказав, що від нього забрали належну йому охорону, його кабінет і кабінети інших працівників ВР Криму за наказом Мєшкова опломбовано. Із своєї машини, котра стояла неподалік, С.Цеков протягом 15 хвилин розмовляв по телефону з Президентом України Леонідом Кучмою, котрий відпочиває в Криму. Про зміст розмови С.Цеков не сказав нічого.

Потім у приміщенні прокуратури РК відбулося надзвичайне розширене засідання Президії ВР Криму. Присутніх було 37 депутатів. Прийнято рішення, в якому зазначається, що президент вчинив дійство, «нарушающее и попирающее законодательство РК и Украины». Президія просила журналістів звернутися до кримчан з проханням зберігати спокій. Справа в тому, що телестудія і радіо блоковані службою президента Ю.Мєшкова, і туди ні С.Цекова, ні когонебудь із депутатів не пропускають. Вирішено також на вимогу президента Ю.Мєшкова направити делегацію на чолі з С.Цековим для переговорів з президентом (разом в кількості 7 осіб). Президія призначила на 11 вересня надзвичайну сесію ВР Криму — на 17 годину.

Після переговорів з Ю.Мєшковим С.Цеков сказав журналістам, що президент не хоче нічого змінювати, але що Мєшков повідомив, що йому треба проконсультуватися (з ким — невідомо) і він дасть депутатам відповідь о 17 годині.

(Закінчення на 8-й стор.).

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Політичні події в Криму, пов'язані з поглибленням суперечностей між органами законодавчої і виконавчої влад стосовно визначення і розмежування їх повноважень, невідповідність окремих законодавчих актів Республіки Крим Конституції України створюють дестабілізуючу ситуацію.

Дії з обох сторін, особливо в останні дні, загрожують стабільності, безпеці та громадянській злагоді в суспільстві.

Я закликаю Президента Республіки Крим і депутатів Верховної Ради Криму виявити максимум політичної мудрості й зваженості, знайти найбільш конструктивне і прийнятне вирішення проблем, що виникли при здійсненні владних повноважень, у межах Конституції і законів України і Республіки Крим.

Леонід КУЧМА.

«Слов'янство в особі Довженка дало світові виняткового художника екрана — мислителя і поета» (Чарльз Спенсер Чаплін)

У Сосниці Чернігівської області відбулися урочистості з нагоди 100-річного ювілею великого сина України

Довженкова колиска... Вона виколихала світу під тихо-ніжними зорями Десни таку ж тремтливо-чутливу людську долю-зорю, тепло і світло якої не згасло, не промайнуло миттєвим спалахом у безкінечні простору, а живе з нами, настроює душі на величне та небуденне. Вклонитися їй, всенадихаючій красі Сосниці, що подарувала людству великого українського мислителя і митця, вшанувати пам'ять про нього у день 100-річного ювілею приїхали тисячі людей.

11 вересня Сосниця приймала делегації з багатьох міст і сіл України, а також з Росії, США, Канади. Святкування розпочалися на батьківській садибі О.П.Довженка. Вдячні земляки і гості принесли гірлянди і букети квітів до підніжжя пам'ятника юного Сашка.

Шану всесвітньо відомому кінорежисерові віддали народні депутати України, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Він оглянув літературно-меморіальний музей, посадив яблуньку в Довженковому саду, разом з тисячами людей взяв участь в урочистому поході-вшануванні до центру селища, де на центральній площі відбувся мітинг з нагоди ювілею.

— Було б дивно, — сказав у своєму слові перед учасниками вшанування Голова Верховної Ради Олександр Мороз, — якби зібравшись сюди, на сєту річницю з дня народження великої людини, ми почали б переказувати сторінки його життєвого шляху, його біографії. Сьогодні було б доречніше думати, як ми живемо. Чи своїми вчинками відповідаємо намірам, думкам і прагненням нашого великого земляка. І хотілося б звірити ці вчинки, спираючись на його найбільшу надію. А ця надія і ці почуття зводилися до рідної землі, до нашої України, до рідного, отчого краю.

(Закінчення на 8-й стор.)

Фото Валерія ІНЮТИНА

Як організувати економіку і владу

10 вересня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз провів нараду голів обласних Рад народних депутатів, керівників Київської та Севастопольської міських Рад народних депутатів, представників керівництва Республіки Крим.

Відкриваючи зібрання, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз визначив коло обговорюваних проблем — економічна ситуація, перспективи завершення господарського року й у цьому зв'язку деякі питання законодавства в сфері економіки, над якими працює уряд і Верховна Рада, а також проект закону про місцеві Ради.

О. Мороз також окреслив три блоки проблем, на розв'язанні яких має зосередитися друга сесія. Це передусім питання бюджету, економічні закони, що забезпечили б реформування економіки. Другий блок, зазначив О. Мороз, стосується організації влади в державі, центром у цій проблемі буде закон про місцеві Ради. З урахуванням понад 700 пропозицій, що надійшли від органів влади на місцях, а також від Президента України, ухвалення закону відбуватиметься в три етапи, бо він вимагає удосконалення структури й уточнення цілого ряду пропозицій. Третій блок питань стосується конституційного права, власне підготовки проекту Конституції.

(Закінчення на 2-й стор.)

Продиктовано в номер

Справитися з інфляцією — справа не самого Нацбанку

Як риторичне розцінив голова Національного банку України Віктор Ющенко запитання, чи спроможний Національний банк самотужки подолати інфляцію. А саме навколо цього питання зосередились минулої п'ятниці учасники «круглого столу», організованого Міжнародним центром перспективних досліджень при Інституті економіки України.

За словами Віктора Ющенка, зусилля його відомства зводяться нанівець щорічними взаємозаліками кредиторської заборгованості підприємств, фінансуванням дефіциту бюджету, рефінансованими кредитами, субсидіями й дотаціями неплатоспроможним суб'єктам господарської діяльності. Усе це разом девальвує ціну грошей і веде до згубного їх тиражування.

Заступник міністра фінансів Станіслав Буковинський погодився з висновком Віктора Ющенка, зауваживши, що дотації і субсидії у валовому внутрішньому продукті вже сягають 12,5 відсотка або 130 трильйонів карбованців.

Стислий виклад їхніх виступів читайте в наступному номері газети.

Гандболістки повертаються із «золотом»

У Каунасі фінішував чемпіонат Європи з гандболу серед юніорок. Збірна України, якою керував Леонід Євтушенко, в семи зустрічах здобула сім перемог! У фіналі українські дівчата виграли в ровесниць з Чехії — 24:16.

Успіх киянки

Розиграш Кубка світу з легкої атлетики, що відбувся в Лондоні, завершився перемогами чоловічої збірної Африки і жіночої — Європи. У складі переможниць виступала киянка Інеса Кравець, яка посіла перше місце в стрибках у довжину (7 метрів).

Україна підписала в Москві положення про Міждержавний Економічний Комітет (МЕК) та ряд інших документів, які визначать подальшу долю СНД

9 вересня в залі засідань московського «Президент-отеля» відбулася Рада глав урядів 12 країн — членів СНД з метою узгодження і підписання пакету з більш як двадцяти документів, які визначать подальшу економічну взаємодію та інтеграційний розвиток країн Співдружності. Серед тих, які обговорювалися, були питання про Міждержавний економічний комітет (МЕК), про взаємну конвертованість валют країн СНД, проект Угоди про створення платіжного союзу країн СНД, про фінансування Економічного суду, про Міждержавну телерадіокомпанію «Мир», а також ряд інших, що стосуються, зокрема, святкування 50-річчя перемоги у Великій Вітчизняній війні. Окремим пунктом стояло підписання Меморандуму Ради глав урядів під назвою «Основні напрямки і перспективи інтеграційного розвитку СНД», який охоплює період 1994—95 років. Напередодні цієї зустрічі, 7 вересня, Координаційно-консультативний комітет СНД розглянув ці питання і вніс зауваження і пропозиції від делегацій різних держав.

Під час робочих засідань в української делегації виникли сумніви щодо доцільності підписання проекту Угоди про створення платіжного союзу країн СНД, а також щодо фінансування Економічного суду та телерадіокомпанії «Мир». Всі інші документи українською стороною були підписані.

Як сказав Прем'єр-міністр України Віталій Масол в інтерв'ю українським журналістам перед відльотом до Києва, підпис під Угодою про створення платіжного союзу він не поставив тому, що над нею треба ще попрацювати. Так, наприклад, однією з умов є наявність в країнах—членах платіжного союзу єдиного ринкового і офіційного курсу місцевих валют по відношенню до іноземних, наявність стабілізаційного фонду тощо.

Створення Міждержавного економічного комітету, який можливо знаходитиметься у Москві, на думку Прем'єр-міністра України, означає для України вихід на російський ринок. Але, зазначив він, Україна входитиме до МЕК лише тоді, коли делегує йому деякі свої економічні повноваження.

За словами віце-прем'єр-міністра України Ігоря Мітюкова, українська сторона повністю підтримала запропонований проект Угоди про взаємну конвертацію іноземних валют та проведення серії багатосторонніх переговорів з цього питання. Він також зазначив, що Україна матиме в МЕК 14 відсотків голосів, у той час як Росія — 50 відсотків. Ці норми були визначені за обсягами валового національного продукту. Але рішення про таке співвідношення прийнято з застереженням, що воно буде апробоване до 1 січня 1996 року. Всього для прийняття рішень в МЕК діятимуть чотири системи голосування, а для прийняття найважливіших рішень сторони зійшлися на 80 відсотках голосів.

Як сказав заступник міністра економіки України Леонід Мінін, побоювань, що МЕК стане наднаціональним органом, подібно до колишнього Держплану, не повинно бути. Все залежить від повноважень, які кожна з країн делегуватиме комітету, і він діятиме в межах цих повноважень.

Заступник міністра оборони України, генерал-полковник Іван Біжан повідомив, що під час розгляду Положення комісії про військово-економічне співробітництво країн СНД українська сторона підкреслила, що не приймає формулювання про зовнішні кордони СНД і вважає, що кордони кожної з країн є її власними і вона повинна сама забезпечувати їх безпеку. Разом з тим Іван Біжан висловився за поглиблення військово-технічної інтеграції і не виключив можливість продажу Україною зброї країнам СНД.

На думку виконавчого секретаря СНД Івана Коротчені, до найголовніших функцій МЕК слід віднести аналіз стану економіки, хід економічних реформ в державах Співдружності, підготовку пропозицій по проведенню узгодженої економічної та соціальної політики, зближення та гармонізацію господарського законодавства. За його словами, у підписаному Меморандумі відзначено важливість послідовного формування ефективної інтеграційної структури СНД для закріплення і розвитку Співдружності. Пріоритетом повинно стати поетапне формування загального економічного простору в СНД на базі ринкових відносин.

Віктор КОВАЛЕНКО. (Укрінформ).

Москва—Київ

Довгого віку і щасливої долі!

Таке побажання шполянам, які відзначили 400-літній ювілей міста, висловив заступник Голови Верховної Ради України Олександр ТКАЧЕНКО

Нарешті, здається, всі ми усвідомили, «з чого починається Батьківщина». Не «з батьківської будьонівки, котру колись в шафі знайшли», а з історії рідного краю, білої хати, в якій нас чекає мати. І чим давніша історія, тим глибша гордість краян.

Мальовниче місто у Шевченковому краї, через яке ведуть дороги на Умань і Вільшану, Черкаси й Лебедин, святкувало свій день народження вперше. Невеличке поселення землеробів і ремісників, що 1594 року постало на березі річки Шполки, нині виросло в гарне місто, яке є не лише районним аграрним, а й промисловим і культурно-освітнім центром. Звідси пішли у велику науку всесвітньо відомі хірурги брати Коломійченки, тут починав свій життєвий шлях відомий єврейський поет Іцик Фефер. Одинадцятьох Героїв Радянського Союзу дала Шпола.

У святкових заходах з нагоди ювілею міста взяв участь заступник Голови Верховної Ради України, народний депутат по Шполянському виборчому округу № 430 О. Ткаченко. Йому присвоєно звання «Почесний громадянин міста Шполи», а ще Б. Шемету, І. Чернію, В. Ігольникову — ветеранам праці і організаторам виробництва.

На святі урочисто освячено герб і прапор міста Шполи, відбулося театралізоване дійство на центральному майдані.

Лідія ТИТАРЕНКО, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото).

Як організувати економіку і владу

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Зменшити апетити й працювати на бюджет

Аналізуючи економічну ситуацію в країні, Прем'єр-міністр Віталій Масол докладно зупинився на ситуації із здаванням зерна, питаннях соціального захисту громадян, заборгованості з оплатою за енергоносії, формування бюджету на 1995 рік.

В. Масол навів також конкретні факти щодо завищення цін на хлібопродукти через списання на собівартість процентних ставок за кредити, що є своєрідним каталізатором інфляційних процесів.

Серед заходів, що вживає уряд для соціального захисту громадян, Прем'єр-міністр назвав такі: проект Указу Президента, згідно з яким намічено збільшити удвічі неоподатковуваний мінімум доходів громадян — зі 120 тисяч карбованців до 240, а також зняти верхню межу — 6 мільйонів карбованців.

Характеризуючи стан бюджету України, В. Масол назвав його вкрай виснаженим. Однак до Кабінету міністрів, Мінфіну, Мінекономіки продовжують надходити прохання допомогти коштами. Надійшло близько тисячі звернень, зауважив В. Масол, на суму 300 трильйонів карбованців за виконання бюджету за 7 місяців у сумі 200 трильйонів карбованців. Щодо кредитів — так само. Національний банк одержав прохань про надання кредитів на суму 4 квадрильйони... Навівши ці цифри, Віталій Андрійович закликав керівників регіонів зменшити апетити й ліпше працювати на бюджет. Прогнози його керівники областей мають вже подавати, щоб мати більш чи менш чітке уявлення про бюджет на 1995 рік в цілому, який, зазначив Прем'єр-міністр, безумовно, не буде бездефіцитний. Але розмір дефіциту залежатиме великою мірою від того, якою оптимальною буде податкова політика. Було перелічено ряд заходів, що вживає уряд для пожвавлення виробництва, лібералізації оподаткування.

Далі Прем'єр-міністр зупинився на проблемі зовнішнього боргу за газ, що становить один мільярд чотириста тисяч доларів. Проблему боргів доведеться, за словами Прем'єра, розв'язувати через призму Чорноморського флоту, озброєнь, у тому числі й ядерних.

В обговоренні порушених Прем'єр-міністром проблем взяли участь представники регіонів. Ось думки деяких з них.

Леонід КОСАКІВСЬКИЙ, голова Київради:

— Бюджетна політика складається так, що на місцях ніхто не зацікавлений заробляти гроші, бо їх відбирають. Скажімо, Київ за півріччя виконав бюджет на 56 відсотків від річних обсягів. Ми заробили 14 трильйонів карбованців, з них 9,6 трильйона було перераховано до державного бюджету. Це майже 70 відсотків. А одержали, враховуючи й централізовані капіталовкладення, лише 8 відсотків від суми, яку перерахували до державного бюджету. Щодо боргів за теплову енергію, то половина боргів лежить на установах, фінансованих з бюджету.

Павло ЛАЗАРЕНКО, голова Дніпропетровської облради:

— Як відомо, п'ять із шести областей півдня України зовсім не мають озимої пшениці. Левова частка — ячмінь, котрий удвічі дешевший за пшеницю. Крім того, ми не одержали за продаж ячменю 612 мільярдів карбованців. Коштів нема. Тим часом за соняшник встановлено зовсім низьку ціну — 52 відсотки від світової, а домовлялися ж — 80. Лише на цьому ми втратимо 644 мільярди.

Василь СІНЬКО, голова Київської обласної Ради:

— Неможливо погодитися з тим, щоб позбавити деякі райони Київщини статусу чорнобильської зони. Водночас є села, котрі потрібно додатково заносити до списку постраждалих від аварії на Чорнобильській АЕС. Тому підготовлену постанову Кабінету міністрів треба ще проаналізувати.

Що може голова, що може Рада

З другого питання порядку денного наради виступив голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування Олександр Стешенко. І запропонував нову концепцію розв'язання проблеми організації влади на місцях. Ось коротко деякі положення, що нею передбачені. Місцеві Ради та їхні органи мають власні повноваження — самоврядні і повноваження державної влади, обсяг і характер яких не делегується, а визначається законом. У межах власних повноважень місцеві Ради діють самостійно і несуть відповідальність перед населенням і законом. У здійсненні повноважень державної влади місцеві Ради та їхні органи є підзвітні, підпорядковані й підконтрольні відповідним органам влади. Верховна Рада, зокрема, достроково припиняє повноваження Рад та їхніх голів у випадках, передбачених законом. Президент у межах своїх повноважень здійснює загальний контроль за дотриманням Конституції та законів України, входить з поданням до Верховної Ради про дострокове припинення повноважень місцевих Рад та про призначення нових виборів депутатів цих Рад. Виконавчий комітет підзвітний і підконтрольний Раді, що його утворила, голова Ради очолює й виконком, є підзвітний і підконтрольний даній Раді з усіх питань своєї діяльності. Виконком підпорядковується голові Ради вищого рівня. А голови обласних, Київської та Севастопольської міських Рад та очолювані виконкоми в межах повноважень державної виконавчої влади підпорядковуються Президентові України та Кабінетові міністрів. Достроково припинити їхні повноваження може Президент, Кабінет міністрів за висновком Конституційного суду. А щодо голів місцевих Рад, то таким правом пропоновано наділити Верховну Раду України.

Ці та інші положення запропонованої концепції викликали жваву дискусію серед присутніх.

Ось деякі думки, висловлені учасниками наради:

Микола ГОРИНЬ, голова Львівської обласної Ради:

— Ми обговорюємо черговий варіант закону, не знаючи, яка буде Конституція, що в ній буде закладено. Слід передусім приступити до формування конституційних принципів влади, закласти певну стабільність влади, тим самим оперативніше впливати на складну економічну й соціально-політичну ситуацію в державі.

Віктор МЕЖАК, заступник Голови ВР Криму:

— Через відсутність республіканського і українського законів про місцеві Ради, в Криму не проводили виборів до місцевих Рад. Нині в роботі є чотири законопроекти, і якщо закон буде ухвалено в жовтні, то десь у лютому—квітні відбудуться вибори.

Олександр ЦАРЕНКО, заступник голови Сумської облради:

— Робота з Радами має будуватися так, щоб центр її ваги був у діяльності комітетів і комісій. Ми з першої сесії намагалися саме так організувати роботу депутатів. Тому й на ухвалення вже попередньо підготовлених рішень витратили лише трохи більш як годину. Тож з Радами треба працювати, а не конфліктувати.

Обговорення проекту концепції коротко підсумував Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Поставлено завдання, — мати опрацьований законопроект з урахуванням пропозицій керівників регіонів вже в кінці вересня. Документ буде опрацьовано й з Адміністрацією Президента і тільки після цього подано на друге читання до Верховної Ради. Передбачено і третє читання в парламенті. О. Мороз висловив переконання, що роботу над цим документом вестимуть узгоджено і не призведе до протистояння.

У роботі наради взяли участь перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко, міністр Кабінету міністрів Валерій Пустовойтенко, керівники ряду міністерств і відомств, відповідальні працівники Верховної Ради і Кабінету міністрів України.

Світлана ПИСАРЕНКО.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо забезпечення валютного та експортного контролю

З метою посилення валютного та експортного контролю **постановляю:**

1. Національному банку України і Кабінету Міністрів України у місячний строк:

внести зміни до відповідних нормативних актів щодо порядку здійснення контролю за надходженням в Україну валютних коштів, одержаних суб'єктами підприємницької діяльності України від експорту товарів (робіт, послуг), які б, зокрема, передбачали надання Національним банком України Міністерству зовнішніх економічних зв'язків України та Державному митному комітету України даних щодо надходження валютних коштів на рахунки суб'єктів підприємницької діяльності України в уповноважених банках України;

внести зміни до порядку відкриття валютних рахунків, переглянувши, з метою посилення контролю, зокрема, порядок відкриття таких рахунків суб'єктами підприємницької діяльності України в уповноважених банках в Україні, порядок надання ліцензій на відкриття валютних рахунків за межами України та перелік випадків відкриття таких рахунків в іноземних банках;

установити на виконання пункту 2 статті 16 Декрету Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 року № 15 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» суму штрафу, який застосовується до резидентів за надання ними недостовірної інформації при декларуванні валютних цінностей та іншого майна, яке перебуває за межами України.

2. Кабінету Міністрів України за участю Національного банку України підготувати у двотижневий строк проект законодавчого акта, в якому визначити перелік торговельно-фінансових операцій, які є експортом капіталу.

3. Міністерству зовнішніх економічних зв'язків України:

застосувати за поданням митних органів та державних податкових інспекцій до суб'єктів підприємницької діяльності України таку спеціальну санкцію, як тимчасове зупинення зовнішньоекономічної діяльності, передбачену статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», у разі виявлення валютних цінностей, розміщених з порушенням установленого порядку на рахунках і вкладах за межами України;

надавати щомісячно Державному митному комітету України інформацію щодо індикативних цін на товари (роботи, послуги), експорт яких підлягає ліцензуванню і квотуванню згідно з чинним законодавством.

4. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Леонід КУЧМА.

м.Київ, 7 вересня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Українську державну корпорацію по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг

З метою забезпечення належного функціонування, дальшого розвитку і вдосконалення мережі автомобільних доріг загального користування **постановляю:**

1. Утворити Українську державну корпорацію по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг.

У зв'язку з цим ліквідувати в структурі Міністерства транспорту України департамент автомобільних доріг.

2. Призначити ГУЦА Віктора Тимофійовича Головою Української державної корпорації по будівництву, ремонту та утриманню автомобільних доріг.

3. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
8 вересня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про нагородження Почесною відзнакою Президента України

За заслуги в розвитку вітчизняного суднобудування **постановляю:**

Нагородити Почесною відзнакою Президента України колишнього генерального директора державного підприємства «Чорноморський суднобудівний завод», м.Миколаїв, МАКАРОВА Юрія Івановича.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
7 вересня 1994 року.

Зима спитає

ЛЬОДОВУ КАМПАНІЮ РОЗПОЧАЛИ ВЛІТКУ

У кращі роки Херсонський морський порт переробляв до 5 мільйонів тонн вантажів. Нині ця цифра дещо знизилася, однак порт, як і раніше, працює в напруженому ритмі. Не припиниться тут робота і взимку.

— Уже тепер, — розповів начальник порту Юрій Тутушкін, — ми готуємося до зими. Розгорнули так звану льодову кампанію, протягом якої переведемо на зимову схему роботи численні маяки, огороджувальні знаки на Дніпровсько-Бузькому лимані на всьому 160-кілометровому шляху. Скооперувавшись, кілька портів Чорноморського басейну придбали криголам для проводження суден. Зрозуміло, що виробничі, ремонтні цехи, техніку теж готують до зимових умов, як, зрештою, і житлові будинки портовиків. Особливих проблем з цим у нас немає, якщо не зважати на те, що не маємо власної котельні, а кооперуємося з заводом ім. 8 Березня.

Одразу застерігаю: на передзимові клопоти не варто дивитися лише як на тимчасову кампанію, правильніше було б говорити про цілеспрямовані заходи для розвитку підприємства, його технічне переоснащення, про пошук найефективніших методів діяльності в умовах ринку. Іншими словами, порт має стабільно працювати і взимку, і влітку. І ось тут постає чимало питань.

— Юрію Івановичу, ваш порт — одна з небагатьох організацій, на яку мало вплинули економічні негаразди. Таке враження, що тільки тепер, у порівнянно складний час, портовики одержали ніби друге дихання. І це тоді, коли ви обробляєте вантажів на 40 відсотків менше, ніж, скажімо, у попередні роки.

— Якщо казати про нашу політику, то вона докорінно інша, спрямована на перспективу. На першому плані — технічне переоснащення підприємства. На придбання нових технологій вантажопереробки, нової техніки лише торік витратили 2,5 мільйона доларів. З чим це пов'язано? Звичайно, дбали про продуктивність праці. Але до запровадження всіляких новинок нас підштовхує і турбота про нормальну екологію акваторії порту. Через нас проходять величезні обсяги оброблюваних мінеральних добрив. Розвіювати по воді ті самі амофос, карбамід чи хлористий калій ніхто не дозволить. Отож встановили сучасну імпортну лінію для вивантаження сипучих речовин з вагонів. Навіть під час найбільших поривів зимового вітру вдасться уникнути забруднення річки. Ця технологія обійшлася нам у 1 мільйон 600 тисяч доларів. Щоправда, портова санепідстанція має до нас певні претензії. Проте вивчення проблеми із розвантаженням добрив показало, що сам товар не відповідає належним стандартам, часом норму його розпорошення підвищено. Плануємо придбати у США установку для очищення пилу, що обійдеться у копієчку.

Скажу відверто: нас ніскільки не лякає прихід зими. Бо протягом трьох останніх років діяли за принципом: не латати дірки, а послідовно зміцнювати матеріальну базу. А перевести її з літнього на зимовий режим експлуатації — це, як мовиться, справа техніки. Хіба що варто зазначити: без коштів на папері залишаться найкращі наміри. Той, хто хоче нормально працювати і в спеку, і в морози, має навчитися заробляти гроші.

— Ви нагадуєте якогось американського бізнесмена, який найбільше полюбляє оперувати сумами наявного «зелененького» капіталу. Судячи з того, що й у виробництво ви робите значні «вливання коштів», і швидко розвиваєте портову інфраструктуру, і не відмовляєтеся від дитячих садків і баз відпочинку на морі, з фінансами у вас повний ажур, чи не так?

— Ринок диктує свої умови. Основне джерело прибутків — це, звичайно, оброблення вантажів, поставлене на сучасні рейки. Але нині хороший хазяїн постійно дбає про живу копійку, про можливість гнучкої фінансової політики. Ми, наприклад, придбали чотири судна типу «Волго-Балт», які перевозять вантажі в Середньоземноморському басейні і заробляють нам валюту, — є близько 30 тисяч доларів на місяць. Освоїли свій кар'єр для видобування піску, який продаємо клієнтам. Маємо ще деякі секрети, як на законній основі, за встановлених тарифів, без здирництва поповнювати власну касу. Треба нарешті дбати про престиж порту, створити йому імідж ділового підприємства, яке працює за світовими стандартами. Після поїздки до Китаю плануємо встановити взаємовигідні контакти з одним із його портів, щоб обмінюватися товарами.

— Ще одне запитання. Чи плануєте ви полегшити для людей роботу в зимові місяці? Адже праця тих самих докерів досить важка. І гарячий душ має бути під рукою, і харчування більш чи менш калорійне.

— Харчування наших працівників непогано налагоджено. Принаймні таких дешевих обідів, як у нас (7—8 тисяч карбованців), ніде немає. Виділяємо значні кошти, дещо перепадає від підшефного господарства у Голій Пристані. Відкрили власний міні-завод з виготовлення макаронів. Доплачуємо людям на харчування 140 тисяч карбованців, вони мають інші пільги.

Інтерв'ю взяв
Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Ритмічно працює колектив Сімферопольської фабрики текстильно-художніх виробів. За рік підприємство випускає готової продукції на суму 22 мільйони карбованців. Це рушники, хустки, простирадла та багато інших виробів, необхідних у повсякденному житті.

На знімку: *одна з кращих працівниць фабрики Любов Болотова.*

Фото О.ШУСТА.

Проблема №...

Чи прорубають в Умані вікно в Європу?

...ені доводилося бувати в різних господарствах України, і за тридцять років ніхто ще не наважився стверджувати, що все, вирощене ними, потрапляє на стіл споживачеві. Під час заготівлі, зберігання, транспортування та переробки пропадає понад третина овочів та фруктів. До того ж відсотків тридцять плодів — нестандартні, їх слід переробляти тільки на місці.

Безумовно, розвиток харчових підсобних підприємств у господарствах значно збільшить кількість та покращить якість продуктів харчування, змінить фінансовий стан колгоспів, радгоспів і фермерів, дасть можливість раціональніше використовувати робочу силу, залучати до села молодь.

Останнім часом налагоджується виробництво обладнання для консервних заводів, а також різних холодильників, призначених для зберігання продукції. З зарубіжними фірмами укладають договори на поставку такого обладнання для кооперативів та фермерських господарств. Про інтенсивний розвиток технічної бази зберігання й переробляння сільгосппродукції розмов багато і навіть на рівні Кабінету міністрів України, а що з того? Не допомагають і десятки ...обґрунтованих публікацій журналістів, учених. Мі...терство сільського господарства і продовольства України зовсім не звертає уваги на кадрове забезпечення сільських переробних підприємств необхідними спеціалістами.

Виробництво харчових продуктів вимагає не тільки вміння та навиків, а й глибоких знань, що їх можна одержати в вищій школі. Відомо, що технологічні інститути харчової промисловості (їх в Україні два) готують інженерів-технологів для великих заводів і комбінатів, а не для малих сільських підприємств. Випускники цих вузів — цукровики, кондитери, спиртовики, винороби тощо не знайомі з сільськогосподарським виробництвом, не знають його економіки, а також особливостей вирощування та використання сировини.

Звичайно, працювати технологом у сільському господарстві складніше, ніж на державному підприємстві (де фахівець виконує більш вужчі обов'язки). Йому потрібно знати, як виростити продукцію, зібрати, транспортувати, здійснити її товарну обробку, підготувати до зберігання, переробки та реалізації. Отож готувати фахівців-технологів для села мають сільськогосподарські інститути.

Уманський сільськогосподарський інститут, в якому нещодавно довелося побувати, можна поставити за взірець. Тут на 28-гектарній площі, поряд з відомою всім Софіївкою, розмістилася маленька держава аграрників. Найстаріший сільськогосподарський вуз вигідно вирізняється серед інших профільних інститутів, звичайно, не дивовижним природним ландшафтом, а підготовкою класних фахівців, які добре зарекомендували себе, визнанням у багатьох зарубіжних країнах наукових відкриттів. 24 Герої Соціалістичної Праці, двоє з котрих — двічі, 8 академіків та понад двісті докторів наук — гордість інституту.

Піонерами стали уманці у відкритті на факультеті плодоовочівництва та виноградарства додаткової спеціальності «Технологія зберігання й переробляння плодів і овочів».

— Нас помітили на ВДНГ СРСР, — розповідає ректор інституту, професор О.Здоровцов. — Сподобалися ми Мінсільгоспу СРСР. Усі були здивовані, що на новорічному столі з'явилися, немов щойно зірвані з дерева, свіжі сливи, черешня, чорна смородина і навіть вишня.

Гідно було оцінено наукові дослідження молодого вченого Володимира Найченка. Мінсільгосп СРСР виділив кошти для створення технічної бази з проблеми, що її розробляли в інституті. Так з'явилися в нас холодильні установки, цінні прилади. Унікальну апаратуру створювали й місцеві умільці. Роботи В.Найченка було визнано за рубежем, але на міжнародні симпозіуми його не пускали. Натомість туди їздили московські вчені як «більш імениті». Лише в 1990 році для Володимира Михайловича прочинили «вікно в Європу».

— Сьогодні звертаємося до Міністерства сільського господарства та продовольства України з пропозиціями і проханнями про створення технологічного факультету, та все — марно, — обурюється Олександр Здоровцов.

За двадцять чотири роки підготовлено близько тисячі технологів із зберігання та переробки плодів і овочів. Проте цю спеціальність позначено лише у вкладиші до диплома, на який ніколи не дивляться ні голова колгоспу, ні директор радгоспу. Молодому спеціалісту треба доводити правомірність одержаної у вузі кваліфікації.

Завідувач кафедри технології зберігання та переробки плодів і овочів В.Найченко показує своє володіння. Тут усе, як у найкращих господарів: холодильники, установка для створення та тримання потрібного газового складу повітря, скажімо, для підвищеної концентрації вуглецю та пониженої — кисню за різних температур. Або ж установка для зберігання тиску. Багато авторських свідчень і, зокрема, на прилади, скажімо, для визначення ступеня зрілості плодів до і після зберігання. Цікаві розробки щодо визначення щільності плодів та інтенсивності їхнього дихання, а також зберігання сливи, чорної смородини та яблук у регульованому газовому середовищі, оброблення яблук розчином кальцію в період дозрівання або перед закладанням на зберігання. Це практично захищає плоди від фізіологічних захворювань.

Майже чверть віку уманські вчені відвойовували право на дуже потрібну сьогодні селу професію: інженер- технолог сільського господарства.

— Біля витоків нашої кафедри, заснованої у квітні 1970 року, — згадує професор В.Найченко, — стояли В.Ніколаєвський, А.Корабльов — син відомого всьому світові пасічника І.Корабльова. Своїм фанатизмом і відданістю новому фаху ці люди захопили й мене. Разом з ними, професором В.Скрипником, доцентом Г.Гайдаєм та іншими викладачами розроблялися навчальні плани і програми, писалися підручники і посібники для студентів.

Отак і живемо з надією на появу технологічного факультету, — веде далі Володимир Михайлович. — Підготовка професіоналів з названого фаху на нинішньому рівні має певні недоліки. Насамперед — слабка технологічна підготовка у зв'язку з недостатньою кількістю годин з фахових дисциплін, а також позбавлення статусу технолога — у дипломі, що його видають, зазначено: агроном-плодоовочівник. Це призводить до частих непорозумінь при використанні молодих фахівців у господарствах.

Особливі труднощі під час підготовки студентів-заочників, які працюють технологами, багато з них вже має середню спеціальну технічну освіту. Ці люди приходять до інституту для підвищення кваліфікації, а не для набуття нової агрономічної професії.

— Невже в Кабінеті міністрів України і в Міністерстві сільського господарства та продовольства не розуміють, що на селі спеціальність технолога-плодоовочівника така необхідна? — дивується голова Уманської районної Ради С.Монке. — І відкрити технологічний факультет в Уманському сільгоспі мають тому, що це єдиний в Україні вуз, де понад два десятиріччя студенти набувають спеціальність технолога-овочівника. До того ж у цьому регіоні є всі умови для підготовки висококваліфікованого інженера-технолога для агропромислового комплексу: матеріальна база інституту, навчальне господарство, Уманський експериментальний завод, міське та колгоспне сховища, консервні цехи.

В Уманському сільськогосподарському інституті, що готується до свого 150-річчя, сподіваються, що Кабінет міністрів зробить колективу цінний подарунок — технологічний факультет. Хочеться вірити.

Олександр СУГАК.

Черкаська область.

Продиктовано в номер

Банки — вже кузні кадрів

Одна з київських філій банку «Юніверс» спільно з міжнародним Університетом фінансів, заснованим при Київському політехнічному інституті акціонерним банком «Інко» та Європейським інститутом Технологій (Франція), створює матеріально-технічну базу для підготовки кваліфікованих кадрів у банківській справі та в галузі маркетингу.

Як сказав директор філії банку «Юніверс» Євген Грошев, у навчальному центрі вже встановлена електронно-обчислювальна апаратура і сейфи, які мають стати наочними посібниками для майбутніх менеджерів.

Готується перший з'їзд мусульман України

У Сімферополі відбулося засідання робочої комісії Духовного управління мусульман України (ДУМУ), Духовного управління мусульман Криму (ДУМК) та Асоціації незалежних мусульманських громад. Вирішено провести у вересні перший з'їзд мусульман України у Сімферополі. Асоціація представників Запоріжжя, Донецька, Херсона, Харкова, Києва, Тореза, Макіївки та Димитрова взяли на себе функції оргкомітету з метою підготувати з'їзд і саморозпуститися з початком його роботи.

І в нас буде газ

На території Овруцького району Житомирщини здано в експлуатацію дві газорозподільні станції, збудовані за програмою ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Вони приймають природний газ з нової магістралі Торжок—Долина, щоб подавати населенню і підприємствам.

Зроблено ще один крок у газифікації північних районів. Це має велике значення, адже тут кожна плита, що опалюється дровами, викидає в атмосферу накопичені в них радіонукліди. На станціях урочисто запалено символічні факели.

За 15 хвилин до вибуху

У квартирі А. Д. Пісненка, директора Криворізької фабрики, що виробляє вовняну пряжу, пролунав телефонний дзвінок. Незнайомець запропонував пакет, який йому нібито передали з Києва. Анатолій Дем'янович, сім'ї котрого не раз погрожували розправою, запідозрив неневне: незнайомець відмовився назватися, ніякого пакета господар не чекав. Тому відійшов у кімнату, найвіддаленішу від вхідних дверей, і зателефонував своєму адвокатові. І недаремно. Рівно через 15 хвилин, коли йому нібито мали вручити пакета, пролунав сильний вибух. Вибухівка, підкладена під його двері, була начинена дрібними шурупами і спрацювала наче шрапнельний снаряд.

Замах відбувся після того, як Анатолій Дем'янович протягом річної боротьби за справедливість виграв два судові процеси: обласний арбітражний суд повернув державі незаконно «прихватизовану» фабрику, а народний суд поновив на посаді директора фабрики.

До речі, наша газета двічі виступала на підтримку директора, розповідала про те, як у держави, по суті, вкрали фабрику, яка серед споріднених є найкращою в Європі.

Подарунок української діаспори

Набір підручників та хрестоматій з української мови, літератури, історії надіслав херсонцям Центр шкіл українознавства США. Цей комплект у єдиному примірнику одержали учні місцевого ліцею журналістики, бізнесу та дипломатії.

Розроблені українською діаспорою підручники прийнято схвально. Мало того, голова Херсонської міськради Людмила Коберник звернулася до заокеанських друзів, до керівництва шкільної ради названого центру, зокрема до його голови пана Є. Федоренка, з проханням дати дозвіл на тиражування отриманої літератури. Щоб усі методичні кабінети міських шкіл мали такі підручники. Цей крок вчасний і не випадковий. У Херсоні, де проживає 60 відсотків українців, навіть у загальноосвітніх школах здебільшого панує мова російська.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Фотовікно

Приїхали...

Чернігів.

Фото Валерія ІНЮТІНА.

Нам так бракує розумних тенісистів...

Три роки тому гарячої серпневої днини увесь Львів ховав мера Львова Богдана Котика. Його проводжали в останню путь так, як проводжають національних героїв, хоча на той час мер уже й не був мером. Прийшли нові люди і сказали: посунься, стара номенклатуро. Як прийшли, так і пішли, а Богданова зірка горить дедалі яскравіше, бо з віддалі часу на тлі перманентної кризи геть усіх владних структур дедалі гостріше відчуваємо, як нам бракує мудрих посадників...

І ось львів'яни знову прийшли до Богдана Котика, аби вклонитися його світлій пам'яті, подумати про вічність і про всіх тих, хто поклав життя на вівтар незалежності України. Він одійшов у вічність «красиво» (якщо це слово можна вжити стосовно смерті): упав на тенісному корті. Серед своїх ровесників він був неперевершений тенісист і вигравав тому, що був, висловлюючись спортивною термінологією, «розумним тенісистом», тобто програмував ситуацію. Львів'яни вірять і не вірять у випадковість його смерті. На Личаківському цвинтарі, де цими днями відкрито пам'ятник Богдану Котику, у велелюдній юрбі знову точилися розмови про те, що він був надто яскрава особистість, надто сильний лідер, а отже...

Люди, які знали його, говорили про те, що йому як керівникові, котрий виріс у надрах старої системи, в оточенні старої номенклатури, було значно важче, аніж колишнім дисидентам, що прийшли до керма і хутенько змінили терновий вінок на лавровий. Він працював на національне відродження в оточенні чужих і досягав мети. Ще 1989 року, саме завдяки його твердій волі і політичному хисту «розумного тенісиста», відбулася 250-тисячна маніфестація прихильників репресованої Української греко-католицької церкви. Не важко здогадатися, що тоді він кинув виклик усій номенклатурі, започаткувавши відродження цієї Церкви.

Каяття приходить здебільшого запізно, а прозріння коштує так дорого. Народний депутат України, перший мер демократичного Львова залишив по собі левову частку добродіянь, яка завжди буде своєрідним моральним тестом для тих, хто обійматиме крісло мера Львова...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Маяк знову світить морякам

«Голос України» повідомляв, що в результаті зіткнення з ізраїльським судном серйозно постраждав і на тривалий час вийшов із ладу головний маяк Одеського порту — Воронцовський.

Пошкодження виявилися таки значні, що постала загроза відриву маяка від молу, повного руйнування його фундаменту, а отже — й унікальної споруди загалом. Проте в результаті капітального ремонту, проведеного за дорученням командування ВМФ України (саме у його віданні тепер більшість маяків в українських водах Чорного моря) фірмами «Дубль W», «Тегола Канадезе групп», акціонерним товариством «Стікон», «Бласкобудремонтом» та «Чорноморндіпроектом», які застосували ряд оригінальних технологій і матеріалів. Воронцовський цими днями почав діяти знову.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

І згорів, як свічка

Удень, у самому центрі Полтави, на тролейбусній зупинці «Театр імені Гоголя» сталася трагедія. Ще не старий чоловік, обливши себе з пляшки бензином, з криком «Я протестую проти влади!» чиркнув сірником. Миттю спалахнуло полум'я, і пасажири тролейбуса, а також численні перехожі кинулися врізнобіч. Потім, отямившись, стали гасити живий смолоскип хто як міг: носили воду від найближчого фонтана пригорщами, сумочками, кульками. На жаль, допомогти бідоласі не змогли. Від одержаних опіків він помер у лікарні. Попереднім розслідуванням встановлено, що самогубець — психічно хвора людина. Але хіба діагнозом щось виправиш?

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

КРАПЛЯ, ЩО ВМІЩУЄ ЖИТТЯ

Позаторік восени мені не давало спокою безсоння. Вдень навпаки — брала сонливість, але спроба заснути не вдавалася. А після тригодинної роботи почувалася так, ніби відпрацювала добу. Дільничний лікар — недавній студент порадив:

— Діставайте краплі Береша і минеться. Це все чорнобильські штучки — не ви перша. Але я вам цього не говорив, бо ми ще не маємо рекомендацій. І він назвав адресу київської фірми «УкрСЕБ-Фармація», яка тоді лише почала завозити цей препарат з Угорщини.

Хоч і не йняла віри в чудодійність крапель, однак, за порадою лікаря-консультанта, який тут-таки приймав пацієнтів, придбала кілька упаковок. Мабуть, не повірила б, коли б це не сталося зі мною: два тижні — і була, як-то кажуть, у формі.

Тут уже спрацювала професійна цікавість, і я зустрілася з генеральним директором фірми В. Орєшковим. Валерій Іванович розповів мені дивовижну історію «крапель життя», як називають препарат в Угорщині.

Виявляється, угорський професор, доктор Береш винайшов їх два десятиліття тому. Офіційна медицина спочатку сприйняла винахід мало не як шарлатанство. Проте ті, кому допекла біда, про нього дізнавалися з чуток, розповідей тих, кому краплі врятували життя.

Чимало людей приходили до професора вже після винесеного лікарями невідворотного вироку: хвороба невиліковна...

Доктор Береш не відмовляв нікому. І в його пацієнтів, уражених лейкемією, лімфосаркомою, виразковими, гінекологічними, десятками інших хвороб, з'являлася надія на одужання.

Коли ж упала чорнобильська біда, доктор Береш урятував від небезпеки тисячі людей, які «нахапали» радіонуклідів. Не спричиняючи жодних побічних наслідків, цілющі краплі значно зменшували вміст, а то й виводили радіоактивні елементи з організму.

Лише після «чорнобильського» визнання докторові Берешу дозволили продовжувати дослідження. І він значно вдосконалив препарат.

За два роки, що краплі Береша в Україні, вони пройшли й клінічні дослідження. Розповідав мені заслужений лікар України, генерал медичної служби, начальник військово-медичного управління СБУ Михайло Захараш про результати досліджень, саме — результати, ча дослідження й досі тривають у його клініці. З'ясувалося, що хоч і не збулася мрія доктора Береша про лікування онкологічних захворювань, проте для попередження цієї злоякісної хвороби препарат просто-таки незамінний.

А от у лікуванні виразки шлунку ефект вражаючий. Надзвичайно ефективний він і в хірургії, терапії, стоматології, гінекології.

— А загалом, — порадив професор Захараш, — кожному мешканцеві України, враховуючи складну екологічну ситуацію, не зайве було б пройти бодай один курс такої профілактики.

І директор дитячого територіального медичного об'єднання Мінського району Києва Світлана Якушева, де також досліджували угорський препарат, стверджує:

— Малята, які приймали краплі Береша, практично убезпечені від простудних захворювань. Адже препарат зміцнює і стабілізує імунну систему, підвищує здатність організму боротися з хворобами. Тому, враховуючи ще й осінні прохолодні погоди, дітям вкрай необхідна така профілактика.

Що ж то за чудодійний препарат? Про це в одному з найближчих випусків «Голосу України» розповість сам його винахідник — професор Береш в інтерв'ю вашому кореспондентові.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Перлина Атлантики: факти і підтексти

Посольство протестує й роз'яснює

Посольство Республіки Куба в Україні має за честь звернутися до редакції Вашої газети з проханням опублікувати таку інформацію.

Ми стурбовані можливою реакцією ваших читачів на статтю про нашу країну «Куба: час прозріння?», що з'явилася в № 165 газети від 1.09.94. Особливо це стосується батьків, чиї діти перебувають на оздоровленні в нашій країні, — вони можуть стривожитися і злякатися за їхню безпеку. Тому ми вважаємо своїм обов'язком роз'яснити деякі далекі від дійсності пасажі.

Заворушення, що мали місце 5 серпня в Гавані (припускаємо, що в статті йдеться про ці події, своєчасно й об'єктивно висвітлені в міжнародній пресі), було спровоковано радіопередачами, що йдуть на Кубу обсягом 1000 годин на тиждень з території Сполучених Штатів і підбурюють до нелегальних виїздів. Так і в даному разі було оголошено, що до узбережжя Гавани прибудуть плавзасоби із Флориди, щоб забрати родичів кубинських емігрантів. У очікуванні відправки до США зібралося близько 700 чоловік, а не 10000, як сказано в статті. Стомившись від чекання й переконавшись в обмані, люди почали розходитись, при цьому деякі антисуспільні елементи розбили каменями вітрини магазинів, що потрапляли їм на шляху. Внаслідок заворушень було поранено 23 чоловіка, з них 10 поліцейських. У статті йдеться про співробітників служби безпеки — насправді на місці події зібралися робітники й жителі району. Сотні поранених, спалені будинки й автомобілі — не що інше, як плід уяви автора.

Логічно, що в такій статті цілком свідомо не згадуються інциденти, коли негідники чинили вбивства, щоб забрати плавзасоби і переправитися до США, де їх зустрічали як героїв. Ці факти, про серйозність яких не раз попереджували американські власті, змусили уряд Куби виступити з низкою заяв. Кубинська сторона скасувала охорону Флоридської протоки, що стало початком нелегальної еміграції, яка зрештою змусила уряд США розпочати обговорення міграційних проблем. Еміграція ця має здебільшого економічний характер і не відрізняється від еміграційних процесів в інших країнах Латинської Америки. Вона зумовлена скрутною економічною ситуацією в нашій країні, що ускладнюється суворою блокадою з боку США, а також політикою невидання американських в'їзних віз, що стимулює нелегальні виїзди.

Є в статті й інші вимисли, на яких ми воліємо не затримуватися. Хотілося б тільки заспокоїти родичів дітей, які перебувають на Кубі: запевняємо, що хаосу в нашій країні немає.

На завершення пропонуємо редакції наше співробітництво для надання читачам правдивої інформації про кубинську дійсність, якщо постане така потреба.

Користуємось нагодою, щоб запевнити колектив редакції, з яким нас пов'язує давня дружба, в нашій високій повазі.

Посольство Республіки Куба в Україні.

КУБА ПРАГНЕ ЗАЛИШИТИСЯ НЕЗАЛЕЖНОЮ. БЕЗ ВТРУЧАННЯ ДОБРОЗИЧЛИВЦІВ. БЛИЖНІХ І ДАЛЬНІХ. ЯК І УКРАЇНА

Останнім часом у різних виданнях і на телеекранах ТБ України та Росії з'являється чимало інформації про Кубу. Не менше, ніж за часів СРСР. Тільки з іншим знаком. Дожився, мовляв, режим Кастро до ручки. Газети, які захоплювалися героїзмом «барбудос», тепер відверто знущаються із сьогоднішніх справ на Кубі. Не уникло цього, на жаль, і наше видання, хоча в часи давніші ми не виходили у світ.

Тим більше в нас підстав, щоб спробувати розікластися все по поличках. Що дали Кубі Фідель Кастро і його однодумці? По-перше, Куба перестала бути великим публічним будинком США, куди приїздив американець із кількома сотнями доларів і почувався падишахом (вам це нічого не нагадує?). Куба стала незалежною. Заради свободи команданте Фідель і його однодумці йшли під кулі казарми Монкада, не злякалися суду й тюрми, заради цього ризикували й віддавали життя під час десанту з «Гранми» і в горах С'єрра-Маестро.

У кубинців з'явилося почуття національної гідності. Це відзначав і американський письменник Хемінгуей, який не поїхав з Куби після революції, дружив з Фіделем Кастро.

Але Фідель Кастро і його партія не могли залишатися революційними демократами. У тому поляризованому світі вибір для Куби був тільки такий: або ти підніжок Америки, або приймай умови будівника комунізму Хрущова з Кремля. Третього варіанта не було. Хоча Куба й намагалася шукати той варіант, відіграючи активну роль серед позаблокових країн.

Радянська допомога Кубі була відчутна. І використано її було якнайкраще. Розвинулося медичне обслуговування. Кубинці стали жити в середньому не 50—55 років, як раніше, а 75—80. Це, певно, ще один з найбільших здобутків. Про організацію охорони здоров'я на Кубі можна довго й окремо розповідати — вона заслуговує запозичення. Блискуче розвинено й цілий ряд наукоємних галузей.

Але луснув СРСР, і почалися труднощі. Американська блокада, досі менш відчутна, стиснула острів. Кубинці давно готові відкривати спільні підприємства з будь-якими партнерами. Інтереси до цього, до їхніх пляжів, інших місць відпочинку, до кубинської медицини, інших галузей одразу проявили іспанські, мексиканські, канадські фірми, підприємства інших країн. Але якщо та фірма має хоч якісь інтереси ще й у США (а світ тісний), то американці кажуть їй відверто: працюватимеш з Кубою, то до нас і не потикайся, жодна американська фірма з тобою справи не матиме. Так коло бажаючих мати бізнес на Кубі різко обмежується палкими прихильниками економічних свобод і прав людини. А потерпає від цього рядовий кубинець. Чи могла би Україна збільшити вигідну торгівлю з Кубою? Частина наших цукрових заводів налаштовані на цукор з їхньої тростини. Це вже — поле для співпраці. А кубинці виготовляють і чудові протези для інвалідів. Дайте туди український титан і титанові сплави — і матимете. Чи в нас такої проблеми не існує? Це лише ті приклади, які лежать на поверхні. Чи й ми на когось оглядаємося, а не на свою вигоду?

На телеекранах видно — кубинці залишають Батьківщину на підручних плавзасобах. Влада їм не заважає. Залишають, звісно, від неситого життя. І повертаються на Кубу. Тільки вже на американську базу Гуантанамо. Останнім часом спорудили і якісь намети у Панамі. За рахунок ООН. Отож і покірна Панама щось заробить на кубинській біді. А США обіймів не розкривають. Цікаво, чи знайдеться хоч якийсь міжнародний суд, який взявся би і визначив, яких збитків завдала Кубі американська блокада? Було б корисно дізнатися, де система стримувала продуктивні сили, а де — блокада. Вельми демократично й повчально могло би бути.

До честі кубинських революціонерів слід сказати: вони не повторювали очевидних помилок СРСР. Землею на Кубі володіли латифундисти. Селяни її орендували на тяжких умовах. Після перемоги революції селянинові було запропоновано: або йди до кооперативу, або земля, яку орендував, — твоя. Кожний четвертий селянин захотів хазяйнувати самостійно. І ніхто його не силував. Так і досі. Але ринку нема. Навіть базару не існує. Відповідну частину врожаю селянин продає державі. За її цінами. А держава гарантує, в разі загибелі врожаю, сплатити селянинові 60 відсотків його вартості. Та селянин все ж хотів би нової волі. В цьому я сам переконався, розмовляючи з кількома кубинськими селянами влітку 1991 року. І все ж кубинський селянин вдячний революції — вона дала йому землю. Це одне. Кубинська еліта, зокрема партійна, не привласнила собі жодних привілеїв. Ні побутових, ні інших. Скажімо, біля Гавани три роки тому збудували чудове містечко для проведення латиноамериканських ігор. Закінчилися змагання — квартири в містечку отримали робітники, а не функціонери.

Думаю, не всяку інформацію про Кубу треба сприймати однозначно. Зовні вона може бути точна. Але то вирваний з контексту факт. А треба бачити взаємозв'язки. Деякі тут названо.

Кубинський народ — тепер гордий народ. А відтак його лідери зрозуміли й нас, коли одні з перших привітали незалежність України. В економічній системі цієї країни чимало, з нинішнього погляду, наївного й штучного. Але кубинці самі в тому розберуться. І дай їм Боже зробити це самим. І без блокад, і без «добрих порад». Будь-чиїх.

Сергій ПРАВДЕНКО.

Візити

Літатимемо в космос з... Австралії?

Можливо, незабаром українські супутники злітатимуть з австралійської землі, а австралійське вугілля видобуватимуть... з шахт Донбасу. Принаймні, ці питання обговорювалися під час першого офіційного візиту української делегації до Австралії. За словами заступника міністра закордонних справ Олександра Макаренка, наші країни мають взаємну зацікавленість у співробітництві.

Австралія, в якій досліджено не більше як третину території, буде вдячна за допомогу наших геологів, а також за постачання проектів, труб, електрозварювальної апаратури для будівництва найбільшого газопроводу материка. Україні ж потрібні боксити, мідь, хромова руда, якими багата Австралія, а також сприяння у видобутку алмазів, бо нещодавно в нашій державі відкрито нову кімберлітову трубку.

Під час візиту відбулися зустрічі з міністром закордонних справ Австралії Г.Евансом, президентом сенату М.Віханом, де було парафовано угоду про торговельно-економічне співробітництво. А також представниками української громади, які пообіцяли зібрати кошти на будинок для Посольства України.

Планується, що офіційна делегація Австралії прийде в Україну наступного року.

З країн СНД: Азербайджан

Суд — це не таємниця

Третє судове засідання у справі про здання міст Шуші ти Лачина поки що не означає закінчення судового процесу. Звинувачені — колишній міністр оборони Г. Газієв та інші — відмовляються давати свідчення, вимагаючи відкритого суду.

У травні 1992 року в переддень президентських виборів внаслідок підривної діяльності ряду службових осіб МО були здані міста Шуша і Лачин, розташовані на кордоні Вірменії з Нагірним Карабахом. Таким чином було вчинено спробу зірвати президентські вибори.

Сьогодні ж адвокат колишнього міністра оборони вважає, що закритою може бути тільки та частина справи, де мова йде про закупівлю зброї (це звинувачення також висунуте). Що ж до безпосереднього здання Шуші та Лачина, то нічого таємного в тому немає. Адже міста вже окуповані противником, і план їхньої оборони навряд чи становить якусь цінність.

На прес-конференції лідер Демократичної партії Лейла Юнусова заявила, що суд за зачиненими дверима суперечить закону і порушує права людини. За її свідченням, за час слідства змінилося понад 30 слідчих, 20 адвокатів, притягнено в якості свідків близько 300 чоловік. «Таким чином, ні про яку таємність не може бути й мови», — підсумувала Л. Юнусова.

І ось результат: останнє засідання суду проходило при напіввідчинених дверях: до невеличкого залу засідання пропустили по двоє родичів кожного звинувачуваного і кількох журналістів.

Ровшан АЛІЄВ.

Продиктовано в номер

Зустріч завершилася. Є такі, що утрималися

Засідання ради глав урядів СНД завершило сьогодні свою роботу. На засіданні розглядали 20 головних і 10 додаткових питань. Усі делегації ухвалили комплекс питань щодо 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Учасники зустрічі, за винятком Туркменистану та Азербайджану, підтримали проект угоди про створення міждержавного економічного комітету. Делегація Азербайджану утрималась під час обговорення питань про взаємну конвертованість валют і про створення платіжного союзу країн СНД. Наступне засідання відбудеться 9 жовтня в одній із столиць країн співдружності.

Коли договір хороший?

Міністр закордонних справ РФ А. Козирев, розмовляючи з журналістами, заявив: «Росія чекає, що Україна визначить свою позицію з ключових питань розроблюваного нині договору про дружбу, співробітництво і партнерство між двома країнами. Договір хороший тоді, коли його спрямовано на розв'язання конкретних завдань. Тільки-но українська сторона визначиться з ключових питань, наші переговори підуть по-іншому».

За словами А. Козирева, намічений на цю осінь візит Президента РФ до Києва стане кульмінацією в розв'язанні питань, що фігурують у названому договорі про дружбу, співробітництво і партнерство, а також у розв'язанні проблеми Чорноморського флоту та низки економічних проблем.

Знову заплачуть багаті. Але з Єгипту

Міністр інформації Єгипту Самват Аль Шеріф повідомив про свою зустріч з віце-прем'єр-міністром України Іваном Курасом, який бере участь у Всесвітній конференції з народонаселення й розвитку, що проходить в Каїрі. Вже обговорено питання розширення співробітництва в сфері інформації між Україною та Єгиптом.

А саме: про активізацію співробітництва між єгипетським інформаційним агентством МЕНА та Українським національним інформаційним агентством і про обмін журналістами, навчання українських студентів в єгипетському Інституті телебачення і радіо спеціальності радіоінженера.

Міністр додав, що також ставили питання про прийом Єгипетського міжнародного каналу та супутникового каналу Єгипетського телебачення в Україні, обмін програмами, серіалами, документальними фільмами.

Україно-єгипетський протокол заплановано підписати під час майбутнього візиту до України Президента Єгипту Хосні Мубарака.

Депутати ділять палати

Президент Киргизстану А. Акаєв на телевізійному «круглому столі» заявив: «Парламент Киргизстану виробив свій ресурс до кінця. Тепер кожний день його роботи — лише марна трата часу. Ми не звернемо з демократичного шляху розвитку. А щоб не припуститися повторення таджицького сценарію, ми пропонуємо на всенародне обговорення двопалатний парламент. Його верхня палата має складатися з регіональної еліти, а нижня, законодавча, — з талановитих професіоналів. Це, на мій погляд, зміцнить демократію. Ми контролюємо ситуацію і розколу суспільства не допустимо».

Водночас глава Киргизстану геть відкинув припущення декотрих місцевих політиків про введення президентського правління, що готується.

Цього століття — напевне...

В угорському суспільстві переконані, що Будапешт щонайпізніше на кінець нинішнього століття стане повноправним членом Європейського Союзу.

Угорщина сподівається на допомогу Німеччини на переговорах з Європейським Союзом про отримання повноправного членства в ЄС. Бонн — конструктивний партнер Будапешта і в розвитку зв'язків з НАТО. Про це заявив Президент Угорської Республіки А. Гьонц на зустрічі у Будапешті з Президентом ФРН В. Герцогом.

Над поетом, журналістом і педагогом Леонідом Сапою Система позбиткувалася донесхочу. Щоб мав меншого язика. Бач, розписався:

У чорну шибку
Дощ тромбонить,
Я зрю
З-попід запалених повік —
Орда
Під прапором свободи
Катує мій
Двадцятий вік.

Зек у квадраті

Право

Та ще й коли! 1971-го, коли неозорі ГУЛАГи відчиняли ворота перед черговою партією українських вільнодумців.

Та ще й де! Не десь у «бандерівських» краях, а в Дніпропетровську, на батьківщині «найдорожчого Леоніда Ілліча»...

Вперше йому «пришили» непокору міліціонерові і спровадили до «зони» на рік. Потім «сватали» у сексоти — геніальний варіант: свій серед «зеків» і поетичній інтелігенції—свояк. Коли ж відмовився, не давали затриматись на одному місці, де б не працював і жив. Терпець їхній луснув тієї самої зловісної осені 1985-го, коли у пермському таборі віддав Богу душу Василь Стус. Майже рік «доводили» йому в слідчому ізоляторі, що він — службова особа (хоча нею не був) і що невиправний хабарник. Сім років «обтесували» у 9 тюрмах і 9 таборах, у 3 «психушках»... Відбивали нирки й селезінку, з розгону стрибали на хребет, тричі на ніч накидали удавку, покалічили руку — «щоб не писав». А як же не писатимеш, коли такі (!) враження:

«І це на зарубку: сирая «пресхата». Смердюча параша і ніч за вікном. І вісім в наколках, і вісім «піддатих» відвертую феню ведуть перед сном: — Ну, што, пісарюга. Поведай страдальцам. Сідел на іглуше?! Где башлі зарыл?! І більше не чую — в захмарених далях удавку накинули вісім горил... Синочка я вів зацвітаючим садом, хотіло малятко цвіточок дістать... А очі відкривши, звертаюся к стаду: — За віщо ж ви, хлопці? — Не будешь пісать!»

Що ж інше він міг протиставити Системі, чим захиститись? Словом, власною силою волі і єдиним незмінним союзником по той бік колючого дроту — вірністю дружини Наталки та дворічним сином Дмитриком. Наталка працювала в кілька змін на кількох роботах, щоб мати за що їздити на побачення, оббивати чиновничі кабінети, розвозити його заяви про безвинність. Дмитрик зростав у дорозі до батька-зека, географію України вивчав за місцем розташування «зон», тюрем, «психушок»...

Л.Сапа написав понад п'ятсот грунтовних, з аналізом своєї кримінальної справи, заяв у всеможливі інстанції. Щоб до решти пересвідчитися, що Система на те й система, щоб садити, а не реабілітовувати. У кращому разі вона могла зробити жест — помилувати, якщо покаєшся. Він не каявся, бо це означало визнати свою вину, —з допомогою дружини «достукувався» до народних депутатів, «піднімав» на свій захист пресу («Голос України», вивчивши справу Л.Сапи, став на його захист статтею «На вселюдськім горю я майдані, дмуха в пломінь свята простота»), правозахисні організації, президента Всесвітнього тюремного братства капелана Рея з США. Наталка, щоб заручитися підтримкою нових сил, котрі сходили на політичному горизонті, пішла на неспокійну роботу в апарат Народного Руху.

Так спільними зусиллями породили той самий жест — Президент України помилував Леоніда Сапу, хоча він особисто про це його не просив. На волю його позаторік випустили з довідкою про те, що підлягає адмінпагляду.

Але й під наглядом треба жити й думати, як наздогнати згаяне. А як?! Закінчив аспірантуру — захистити кандидатську не дали. Дочекався було сина — малюком не натішився, переселився до нової квартири — не нажився, підготував поетичну збірку — не видав.

Усього цього, як років, було не вернути. Минувшиною заростали колись гострі й вибухонебезпечні поетичні рядки. Та за збірочку взявся — відшукав папір, гроші, і побачила світ вона досить скоро. Суперобкладинка: на чорному тлі — криваві квіти і колючий дріт — «Любов перемагає все». А незабаром вийшла і друга збірка — «В застенках перестройки».

Дарма, що хтось не знайшов у цих книжечках до блиску відшліфованого поетичного шику. Дарма, що хтось, не потрудившись глянути, коли це написано й де, завважив, що багато патетики про неньку Україну, мовляв, про це вже стільки сказано.

А писав «зек у квадраті», який на відміну від тисяч кримінальників переживав два ув'язнення водночас: Україна була поневолена імперією, а в цій неволі його ув'язнено іще. Карцер у карцері.

Мене менше за все обходить, чи читали його поезії маститі літературні критики. Але дуже непокоїть, якщо не трапилися оці книжечки на очі хоч одному з тих «крутих» недоростків, у кого під носом уже сіяно, а в голові не проросло, і вони заради «класного життя» — жувати «Стіморол», смоктати «Кемел», блювати, даруйте,«распутінкою», готові на все — красти, гендлювати, рекетирувати і навіть вбивати. «Зона» їх не лякає, бо вони там не були і не відчули оцього: «Чорні хмари повиті чорно-сірим дощем. Сіра хмара щомиті сірий камінь січе. В сірячині, підбитій сірим вітром, стою, і промоклий до нитки сіродумим стаю».

Або: «Колючий дріт... Сніги колючі... Колючі сняться мені сни: ходжу один в ярах колючих, шукаю папороть весни»...

Із «зони» він вийшов не задля того, щоб на волі жити за «вовчими» законами. Хоча й тут порядку виявилося не більше, аніж там. Йому було варто лишень свиснути тим, з ким «тягнув строк», та й мав би гроші і до них, зароблені на поті й крові «мужиків» («мужик» на табірному жаргоні — найнезахищеніший трудяга-зек).

Він зробив протилежне. Створив благодійно-економічну фірму, мета якої — духовне відродження України, надання матеріальної допомоги багатодітним сім'ям, інвалідам, пенсіонерам, пошук і догляд могил полеглих у Другій світовій війні. Став лауреатом міжнародного фестивалю-конкурсу української поезії, підготував до друку третю поетичну збірку, зняв три документальні фільми, якими зацікавилися за кордоном, на його вірші написано понад 50 музичних творів.

І мовчати про те, що було з ним і з Україною і що відбувається нині, не збирається. «Я знаю, як організовують злочинність», — незабаром після виходу на волю заявив він в інтерв'ю авторитетній газеті і навів жахливі факти про нашу пенітенціарну систему і про те, як і хто туди потрапляє. Вихід пропонує один — не боятися, вимагати від будь-кого виконувати закони України і домагатися суду над тим, хто їх порушує. Хто б він не був.

Зі своєю доповіддю на цю тему він виступив на міжнародній конференції у Москві —«КДБ учора, сьогодні, завтра».

Це ми, биті та все одно довірливі, подумали, що воля прийшла до України слідом за прийняттям Акта про незалежність і першогрудневим голосуванням. У Л.Сапи своє бачення державної незалежності. Він не уявляє її без докорінного реформування КДБ-СБУ, яке, на його думку, пронизало все наше суспільство і стоїть над ним. Звісно, що стверджує все це не на кухні, а привселюдно, у пресі. Не пропускає жодного факту, слова, що лунають на цю тему з того й того боку.

Багато висновків Л.Сапи про нинішнє місце СБУ у суспільстві, особливо його консервативне крило, важко й часто неможливо перевірити. Але досить легко пересвідчитись, що каже він щиро, від серця, що це йому болить.

Леонід Сапа вважає, що має на це моральне право: двох його дідів-селян у 37-му розстріляли за те, що колгоспам мало раділи, перед війною «органи» на півроку забрали батька, та випустили, він у війну, зранений і контужений, до Берліна дійшов. А загинув біля власного обійстя — машина збила, коли з його сином КДБ зводило рахунки. На тому ж перехресті через кілька років машина «випадково» («лапки» Л.Сапи) збила й матір. До того ж, критикувати будь-кого він має і юридичне право — демократія. І на відміну від більшості українців, не боїться з цього права скористатися. У цьому й феномен Леоніда Сапи.

... 5 липня тодішній кандидат у народні депутати України від демоб'єднань «Столиця» і «Україна» по Центральному виборчому округу № 22 м.Києва Леонід Сапа розпочав передвиборну боротьбу, а 6-го його перестріли двоє незнайомців і «порадили» до 11-ої години наступного дня зняти свою кандидатуру і забратися геть з України.

Не зняв і не виїхав. Тоді назавтра серед білого дня, коли він з дружиною вийшов з дому, у квартирі виламали вхідні двері, розбили двері до вітальні, все перерили. Двох золотих обручок і купонів не взяли — хапонули «компру» — повістки, за якими господаря колись викликали на допити в КДБ, касети з ауді- і відеозаписами, котрі Л.Сапа мав намір використати у передвиборній агітації. З почерку видно, що «брали» квартиру професіонали, а інші професіонали зі служби охорони міліції (квартира обладнана їхньою сигналізацією), перебуваючи за якихось п'ятсот метрів від будинку, прибули після того, як «операція» успішно завершилася. І звісно, нікого не застали.

Леонід Сапа переконаний, що й цих злочинців не встановлять.

Але він не здається...

Анатолій БЕНЬ.

Календар «Голосу України»

КРИК БОЛЮ І ТУГИ

11 вересня — 130 років від дня народження українського поета П.А.Грабовського

Згадуючи Павла Грабовського, згадуємо одразу і Тараса Шевченка, і Василя Стуса. Бо всі троє — українські поети, муза яких увінчана терновим вінком. Десять років карався, мучився, але не каявся у солдатчині Великий наш Кобзар. Не повернувся з мордовських таборів Стус. У 22-річному віці заарештовують Грабовського і вже до самої ранньої своєї смерті судилося йому нести свій хрест у холодному Сибіру, де й знайшов він останній спочинок, так і не побачивши волі.

Революційний поет-народник — під таким визначенням увійшов Грабовський в історію української літератури. Але, що старанно обминали офіційні радянські літературознавці, він був насамперед щирий патріот України. Насильницька розлука з батьківщиною ще більше загострила в ньому чуття любові до нещасної своєї «Украйни милої», ввижаючись йому в суворі сибірські ночі уві сні й наяву.

Уже в молоді роки у Грабовського викликали протест ті земляки-перекиньчики, які зрадили свій народ: «на весь світ вславили себе своїми козацькими виблисками, а в ролі підніжків-запроданців ми виблискували ще кращ, виблискуємо і донині». Чи не правда, звучить актуально?! Або таке: «Націоналізм, — пише Грабовський в одному з листів, — конечна умова поступу вселюдського, від загибелі нації терпить не тільки вона сама, а й вселюдськість взагалі».

Він чесно пройшов свій мученицький шлях, який розпочався 1864 року в селі Пушкарному на Харківщині. Рано залишився без батька, мати з п'ятьма дітьми бідувала. Єдиною втіхою бідного дитинства були бабусині казки — вони й пробудили у малого Павла іскру творчого горіння. Далі Охтирська бурса, Харківська духовна семінарія, куди вступив у 1879 році. Та навчання довелося перервати — за участь у гуртку народницької організації «Чорний переділ» Грабовського арештовують і засилають у рідне село під нагляд поліції. В цей період він багато читає і пробує своє поетичне перо, зокрема пише поему «Учителька». Далі — солдатчина, з якої Грабовського визволив... новий арешт. З 1886 року і до кінця свого 38-річного життя Грабовський несе на собі печать в'язня. З 20 січня 1888 року пролягла для нього довга, у п'ять років заслання, дорога в Сибір.

Ішли етапом. «Трудно уявити собі всю нелюдськість того шляху, не потоптавши його, — пише потім Павло Арсенович, — проводять часто силою, в'яжуть вірьовками до воза, б'ють рушницями в разі найменшого «бунту» чи непослуху...». Та на цьому шляху доля зводить його із першим коханням — Надією Сигидою, революціонеркою, якій присудили аж 12 років каторги. Їх роз'єднали в кінці етапу. А незабаром до Грабовського прийшла трагічна звістка — Надія померла в тюрмі, засічена різками за протест.

Такої певної, святої,
Такої рідної, як ти,
Такої щирої, простої,
— Вже більше, мабуть, не знайти.

Пам'яті Надії Сигиди він присвячує кілька віршів («Квітка», «До Н.К.С.», «Над могилою», «На пам'ять», «Тужба» та ін.), що увійшли до першої його поетичної збірки «Пролісок» (1894). Доля жінки-трудівниці взагалі на видному місці у творчості Грабовського і як взірець — хрестоматійний вірш «Швачка».

Але найголовніша тема поета — Україна. До неї він лине крізь люту сибірську хугу, надіючись і впадаючи у відчай, що не зможе повернутися у рідний край:

Мені не бачити вас більше,
Украйни милої лани!

«У мені завжди жив перш над усе українець, — пише він, — прихильність до рідного слова та люду перевершила все інше...» І хочеться запитати, що то за сила змушувала цю, вже хвору людину в кайданах так триматися рідного слова в чужинському оточенні, за тисячі верст від України? І що то за сила, знову-таки хочеться усвідомити, примушує багатьох і багатьох наших земляків, вільних, на своїй же землі, уже в своїй державі зрікатися рідної мови та ще й пишатися цим? Воістину, несповідимі шляхи твої, Господи!

Звичайно, Грабовський був сином свого часу. Суспільне, громадянське, ідеї боротьби з насильницьким режимом в ім'я всенародного щастя уживалися в ньому з романтичною вірою в перебудову, оновлення світу. «Я не співець чудовної природи», — гордо стверджує поет, протиставляючи ідиліям «шлях, точений кров'ю і потом»:

Веди нас в мир і горя і краси,
Стань проти зла, доки його не знищим

— таким мало бути кредо поета, проголошене Грабовським у вірші «Співець». Але ж ті «ідилічні» картинки раз по раз хвилюють його чуйне серце, ламаючи сувору кригу революційної душі:

Зійшли сніги, шумить вода,
Весною повіва;
Земля квіточки викида,
Буяє травка молода;
Все мертве ожива.

Це — «Веснянки» із збірки «З Півночі» (1896). І ще одну книжку своїх поезій судилося побачити поетові — «Кобза» (1898). Усі його вірші, по суті, щоденники-думки в'язня, забарвлені пориваннями молодої кипучої натури і гіркими розчаруваннями — смутком від безвиході, свинцевої реальності каторжного існування.

Але наступав час «Заповіту». У грудні 1902 року поета не стало. Поховали Грабовського на Тобольському кладовищі поряд з могилами декабристів Муравйова і Вольфа — так він заповідав. «Криком болю і туги за рідною Україною» назвав Іван Франко поезію Грабовського. І той крик стукатиме у наші серця з глибин часу.

Катерина ВОЛОЩУК,
філолог.
(Укрінформ)

Арбітражний суд Кіровоградської області (м. Кіровоград, 316022, вул. Луначарського, 29) порушив справу №501/2 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Поліедр».

Реквізити товариства:
— адреса юридична:
м. Кіровоград, вул. Куйбишева, 2-д, кв. 48
— адреса місцезнаходження:
м. Кіровоград, вул. Тельмана, 1.

Розрахунковий рахунок 000467027 в Кіровоградському філіалі АКБ «ИНКО», МФО 323248.

ОБЪЯВЛЕНИЕ ОБ ОТКРЫТИИ ДЕЛА О БАНКРОТСТВЕ

К сведению всех заинтересованных лиц: относительно Совместного украинско-американского научно-производственного предприятия, в форме общества с ограниченной ответственностью «Львовское краевое экономическое агентство Лтд» (юридический адрес: 290034, г. Львов, ул. Навроцкого, 1, р/с 146728 в АКБ «Галицкий» г. Львов МФО 325257) открыто дело о банкротстве.

Указанное дело открыто Арбитражным судом г. Львова (290004 г. Львов, ул. Винниченка,3, номер дела 2/653).

Цель этого объявления — выявление всех кредиторов СП «Львовское краевое экономическое агентство Лтд», а также возможных санаторов СП «Львовское краевое экономическое агентство Лтд».

Доводим до сведения всех заинтересованных, что в отношении малого частного предприятия «НЭШНЛ» (юридический адрес: 343550 г. Дзержинск, Донецкой обл., ул. Энгельса, 2; банковские реквизиты: р/с № 468706 в Дзержинском отделении Проминвестбанка, МФО № 334107) возбуждено дело о банкротстве.

Указанное дело возбуждено Арбитражным судом Донецкой обл. (340105 г. Донецк, бульвар Пушкина, 34, номер дела 153/5—21).

Цель этого объявления — выявление всех кредиторов МЧП «НЭШНЛ» и санаторов.

«Слов'янство в особі Довженка дало світові виняткового художника екрана — мислителя і поета»

(Початок на 1-й стор.)

Зайдіть у ту хату, де народився Олександр Петрович, у той двір, де сьогодні він стоїть шістнадцятирічним, зібравшись у Велику дорогу. Ви припадете до джерела свого дитинства, свого роду, нашого народу. І там все правдиве, чисте і світле, як ті рушники, які вишивала його мати, його сусідки, його земляки-соснівці. Я думаю, що найбільший заповіт, який він передав нам, полягає у збереженні єдності і любові до нашої землі. Ми повинні бути вищі всіх протиріч, всіх чвар, які є або виникають у суспільстві. Ми повинні знати, що найдорожче, що є у нас — це злагода. Треба усе робити для зміцнення єдності, для того, щоб і поза нами, і після нас ця земля родила таких великих, таких добрих душею людей, яким був Олександр Довженко.

На мітингу глава адміністрації Президента Дмитро Табачник оголосив Указ Президента Леоніда Кучми про заснування Державної премії України імені Олександра Довженка, про створення національного кіноцентру імені О.Довженка, про фінансування вітчизняного кіномистецтва. Своїми думками про творчість та особистість майстра поділилися народні депутати України Петро Симоненко, Олександр Боровик, племінник Олександра Петровича Тарас Дудко, діячі культури та мистецтва.

Урочистості на батьківщині видатного українського кінорежисера і письменника завершились обласним святом народної творчості «Барви Придесення».

Сергій ПАВЛЕНКО.

На знімках: квіти пам'яті (1 стор.); яблуку ніде було впасти.

Фото Валерія ІНЮТІНА.

КРИМ: БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ ЧИ ЗА ДОБРОБУТ ЛЮДЕЙ?

(Початок на 1-й стор.)

11 вересня о 17 годині 15 хвилин відкрилася надзвичайна сесія ВР Криму. Депутати зібралися в прокуратурі РК. На сесію прибуло 73 із 98 депутатів. До порядку денного включено питання: 1. Про ситуацію, що склалася в РК у зв'язку з указами Президента РК. 2. Про заходи по забезпеченню конституційного порядку і збереженню законності на території РК.

На сесії було заявлено, що прокурор РК Валентин Купцов зробив припис президентові РК Ю.Мєшкову у зв'язку з порушенням ним Конституції і законодавства РК. До речі, стаття 5, пункт 20 Закону РК «Про президента РК» гласить: «Президент РК не має права розпуску або тимчасового зупинення діяльності ВР Криму».

Майже одноголосно (при одному — «проти» і одному, котрий утримався) сесія прийняла постанову з приводу указів Ю.Мєшкова. У ній говориться, що укази президента є антиконституційні, які не мають юридичної сили і не підлягають виконанню державними органами, посадовими особами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, об'єднаннями громадян і громадянами РК.

Сесія звернулася до президії Верховного суду «для дачі заключення» з питання конституційності даних указів президента РК. Лише 24 депутати проголосували за пропозицію висловити президентові недовір'я. Один із пунктів постанови ВР Криму гласить: «Взяти під охорону засоби масової, інформації, зв'язок і друкарні». Але начальник Головного управління МВС України в Криму Віталій Кириченко, призначений на цю посаду указом міністра МВС України 10 вересня 1994 року, сказав, що він у політику не втручається, його завдання — зберегти у Криму спокій, і заявив, що не допустить кровопролиття, і цей пункт постанови у повному обсязі виконати не зможе. Він нагадав депутатам, що на цій посаді перебуває трохи більше однієї доби. Сказав, що вже перекрито підрозділами міліції Керченську протоку, в'їзні шляхи з півночі у Крим — Арм'янську і Джанкойську траси, взято під контроль аеропорт, залізничний вокзал, автостанції, з тим щоб на півострів не проникли якісь бандоформування. У зв'язку із заявою на сесії одного з депутатів, що Ю.Мєшков начебто запросив на півострів 5 тисяч козаків із Росії, начальник Головного управління Служби безпеки України в Криму Іван Коломицев сказав, що його служба має тісні контакти із спецслужбами Росії і такої інформації він «не має».

Сесія дала доручення Президії ВР Криму звернутися від імені сесії до ООН, НБСЄ, до Президентів Росії і України, до Державної Думи РФ і до ВР України у зв'язку з порушенням президентом РК Ю.Мєшковим прав людини.

Ще одне. На будинку ВР Криму знято вивіски з написами трьома мовами — українською, російською і кримськотатарською: «Верховна Рада Криму».

Всю ніч з 11 на 12 вересня засідала Президія ВР Криму, а вранці продовжила роботу сесія кримського парламенту.

Президент так і не дав депутатам жодної відповіді у зв'язку з їх запитом.

Радіо і телебачення Криму протягом усієї неділі передавали укази президента Ю.Мєшкова. З боку ВР Криму ніхто не міг сказати й слова. Проте пізнім вечором двом членам Президії ВР вдалося прорватися (у повному розумінні цього слова) на радіо і висловити точку зору ВР Криму. Це зробили Михайло Бахарєв і В'ячеслав Балла. Вони, зокрема, закликали органи правопорядку півострова не підкорятися указам Мєшкова, а виконувати рішення надзвичайної сесії ВР Криму.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Заява Генеральної прокуратури України, МВС України і Служби безпеки України

У зв'язку з ускладненням взаємовідносин між законодавчою і виконавчою владою Криму Генеральна прокуратура, Міністерство внутрішніх справ і Служба безпеки України повідомляють: обстановка в Криму залишається спокійною. Півострів живе у звичайному режимі. Боротьба властей не зачепила трудові колективи, населення в цілому, за винятком окремих політизованих груп громадян. У Сімферополі відбулося два нечисленних мітинги прихильників Президента Криму і Верховної Ради Республіки. У населених пунктах не зареєстровано фактів порушень громадського порядку, пов'язаних з даною ситуацією.

Разом з тим, згадане протиборство сторін може мати небезпечні наслідки. Генеральна прокуратура, МВС і СБ України оцінюють як неправомірні дії, спрямовані на недопущення народних депутатів Криму в будинок Верховної Ради, блокування телебачення. Особливо насторожують погрози і практичні дії конфліктуючих сторін, спрямовані на втягування у політичне протиборство співробітників правоохоронних органів, використання сили для розв'язання конфлікту.

Подібні акції можуть викликати розростання цього локального конфлікту, мати непередбачені наслідки.

В ситуації, що склалася, Генеральна прокуратура, МВС і СБ України заявляють, що правоохоронним органам в Криму дано вказівки не допустити ніяких насильницьких дій, які становлять загрозу життю і здоров'ю громадян, використання співробітників правоохоронних органів для неправових дій.

Правоохоронні органи в Криму вірні закону, строго охоронятимуть громадський і конституційний порядок.

Михайло МИХАЙЛОВ: «Спартака» ми не боїмося!»

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 8-й тур. **Динамо — Темп. 5:0.** 3000. Леоненко, 16 (1:0), Михайленко, 35 (2:0), Лужний, 50 (3:0), Леоненко, 82 (4:0), Леоненко, 90 (5:0). **Карпати — Зоря-МАЛС. 4:3.** 2000. Липинський, 1 (1:0), Пацхверія, 17 (1:1), Коробченко, 34 (1:2), Покладок, 37 (2:2), Пацхверія, 64 (2:3), Покладок, 79 (3:3), Покладок, 82, з пенальті (4:3). **Металург — Верес. 1:0.** 4000. Лучкевич, 56 (1:0). **Чорноморець — Нива (Вінниця). 2:1.** 5000. Заярний, 2 (0:1), Гусейнов, 15 (1:1), Романчук, 18 (2:1). **Таврія — Нива (Тернопіль). 3:2.** 850. Гайдаш, 32 (1:0), Антюхін, 48(2:0), Тутиченко, 55 (2:1), Демидяк, 67 (2:2), П'ятенко, 78 (3:2). **Шахтар — Кремінь. 2:0.** 3000. Ателькін,73 (1:0), Ателькін, 75(2:0). **Прикарпаття — Евіс. 3:0.** 4500. М.Юрченко, 12 (1:0), Іричук, 18 (2:0), Іричук, 57 (3:0). **Кривбас — Торпедо. 2:1.** 6000. Пантилов, 37, з пенальті (1:0), Млинченко, 50 (2:0), Горобець, 80 (2:1).

Матч Дніпра з Волинню перенесено.

	В	Н	П	М	О
Шахтар	7	1	0	22-2	22
Динамо	6	2	0	21-8	20
Чорноморець	5	1	2	13-6	16
Дніпро	5	1	1	13-7	16
Таврія	5	1	2	13-7	16
Верес	4	2	2	9-6	14
Кривбас	3	2	3	6-7	11
Металург	3	1	4	9-14	10
Нива Вц	3	0	5	13-12	9
Темп	2	3	3	7-10	9
Зоря-МАЛС	3	0	5	13-17	9
Торпедо	3	0	5	7-12	9
Прикарпаття	2	2	4	7-10	8
Карпати	2	2	4	5-13	8
Волинь	2	1	4	7-10	7
Нива Тр	1	3	4	8-11	6
Евіс	2	0	6	9-25	6
Кремінь	1	2	5	8-15	5

Київські динамівці дістали нагоду потренуватися, перевірити себе перед матчем Ліги чемпіонів з російським «Спартаком». Адже їхній суперник з Шепетівки виконував роль боксерської груші.

Після зустрічі на запитання журналістів відповідав тренер киян Михайло Михайлов.

— **Який настрій у колективі перед важливим іспитом?**

— Бадьорий. На жаль, є травмовані. Зокрема Косовський. Але лікарі роблять все, щоб поставити його на ноги до середи. Натомість приємно, що дуже швидко видужав після операції Лужний і гол навіть красивий забив.

— **Який буде розпорядок дня команди в середу, адже гра почнеться о 21.30?**

— Такий , як і завжди. Може, дамо хлопцям трішки довше поспати.

— **У російській пресі колишній воротар вашого клубу і збірної України Ігор Кутепов заявив, що залюбки повернувся би до київського «Динамо». І мав контакти з керівництвом клубу. Проясніть, будь ласка, ситуацію.**

— Може, Ігор, якого я поважаю і ціную як майстра, й мав контакти з президентом клубу, або його заступниками. А я інформацією не володію.

— **До речі, яке враження на вас справила гра воротаря нашої національної команди і водночас — гравця московського «Спартака» Дмитра Тяпушкіна?**

— Хороше. Дмитро добрий воротар. І вини його в пропущених м'ячах від литовців, як на мене, не було.

— **Де гравці команди Топчієв та Прудіус?**

— Ми їх «позичили» на певний період «Борисфенові».

— **Дві команди з нашої групи навесні продовжать боротьбу за Кубок чемпіонів. Чи збирається «Динамо» (Київ) посісти одне з тих двох заповітних місць?**

— Звичайно, ми плануємо саме такий результат.

— **Сьогоднішній ваш матч з шепетівцями спостерігав один з тренерів московського «Спартака» В'ячеслав Грозний. Чи не приховували від «ворожого ока» своїх секретів?**

— Подивилася людина нашу гру: то й що? Нехай дивиться, вивчає. Ми «Спартака» не боїмося. Ми — не слабкіші від суперника, якого можна обіграти...

А з В'ячеславом ГРОЗНИМ матч киян і шепетівців ми спостерігали разом. І, зрозуміло, обмінювалися думками:

— Наша команда, — сказав він, — дуже серйозно й ретельно готується до київського поєдинку. На жаль, і в нас є хворі та травмовані. Не вилікував до кінця травму Віктор Онопко. Матч динамівців з «Темпом» був досить цікавий, проходив у високому темпі. Звичайно, помітив певні недоліки в грі українського чемпіона. Не все в нього гаразд із взаємозамінністю. Але про все, що помітив, не розкажу вам, а от Романцеву доповім...

ЗБІРНА В КОРЕЇ

Учора ми мали телефонну розмову з Сеулом. Там національна збірна України провела перший товариський матч з національною збірною цієї країни, якою керує колишній киянин Анатолій Бишовець. Ось що розповів віце-президент Федерації футболу України **Євген КОТЕЛЬНИКОВ:**

— Ми програли (0:1) корейцям — недавнім фіналістам чемпіонату світу. Вже в дебюті місцевий суддя вилучив з поля нашого Похлєбаєва. Отож весь матч практично грали вдесятьох. І лише за п'ять хвилин до фінального свистка пропустили гол. У складі нашої команди на поле виходили: Савченко, Коваль, Дірявка, Скрипник, Євтушок, Попов, Максимов, Похлєбаєв, Полунін, Коновалов, Кривенцов, Гусін, Нагірняк, Фінкель.

Друга зустріч — сьогодні.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТИ

Хокей. Регулярний чемпіонат МХЛ. Сокіл (Київ) — Сєверсталь (Череповець). 5:2.Шайби закинули: Тимченко, Шахрайчук, Остроушко, Степанищев, Гончаренко - у киян; Іченський (дві) — у гостей. Сокіл — Торпедо (Ярославль). 1:1. Шайби закинули: Литвиненко — у господарів; Меляков — у гостей.

Футбол. Першість країни. Перша ліга. 7-й тур. **Нафтовик — СБТС. 2:0.** Цисар(60), Лукаш (85). **СК Одеса — Буковина. 4:0.** Колісниченко (15,40), Співак (42), Мусолітін (75). **Металург — Норд-АМ-Поділля. 2:1.** Омельчук (19, з пенальті), Литвиненко (75) — Яременко (25, з пенальті). **Хімік (Житомир) — Борисфен. 0:0. Динамо-2 — Ворскла. 0:0. Металіст — Сталь. 2:0.** Назаров (7), Піцаков (75). **Хімік (Сіверськодонецьк) — Бажановець. 3:2.** Живаченко (44),Паламарчук (60), Стебловський (67) — Козлов (54), Заєв (66). **Зірка-Нібас — Закарпаття. 5:0.** Макогон (37), Мізенко (40), Михайленко (49,72), Олійник (80). **Нафтохімік — Карпати. 2:0.** Зінченко (52), Бояр (88). **Поліграфтехніка — Скала. 0:1.** Цховребашвілі (4). **Дніпро — Кристал. 4:0.** Гречаний (30), Четверик (35, з пенальті), Постовий (50), Кобзар (63).

Першість країни. Друга ліга. 7-й тур. Газівник — Галичина — 1:1, Явір — Сіріус — 3:1, Десна —Віктор — 2:1, ФК Львів — Динамо (Луганськ) — 4:2, Рось — Металург (Костянтинівка) — 0:0, Дружба — Шахтар — 2:0, Азовець — Медіта — 1:1, Титан — Чорноморець-2 — 4:0, Металург (Керч) — Таврія —2:0, Чайка — Артанія — 1:0, Динамо (Саки) — Меліоратор — 1:0.

Першість країни. Третя ліга. 5-й тур. Дністровець — Таврія — 1:1, Фетровик — Сула — 2:0, Хутровик — Вагонобудівник — 2:0, ФК ЛАЗ — Система-Борекс —1:1, Адвіс — Авангард (Ровеньки) — 2:0, Керамік — Вагонобудівник — 2:2, Трансімпекс — Оскол — 2:0, Лада — Торпедо — 3:0, Авангард (Жидачів) — ЦСКА — 1:0, Дністер — Металург — 1:0.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 2520.. м. Київ-19, вул. М.рушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 391035.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311173.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».